

17.4.2024

A9-0003/99

Poprawka 99
Dragoř Píslaru
w imieniu Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych

Sprawozdanie
Lucia Āuriř Nicholsonov
Europejska karta osoby z niepełnosprawnořci i europejska karta parkingowa dla osób z
niepełnosprawnořciami
(COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

A9-0003/2024

Wniosek dotyczący dyrektywy
–

POPRAWKI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO*

do wniosku Komisji

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

(UE) 2024/...

z dnia...

**ustanawiająca europejską kart osoby z niepełnosprawnořci i europejską kart
parkingową dla osób z niepełnosprawnořciami**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególnořci jego art. 53
ust. 1 i art. 62, art. 91 i art. 21 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

* Poprawki: tekst nowy lub zmieniony został zaznaczony kursyw i wytłuszczonym drukiem;
symbol ■ sygnalizuje skreřlenia.

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,
uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,
uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,
stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

¹ Dz.U. C, C/2024/1595, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1595/oj>

² Dz.U. C [...] z [...], s. [...].

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia... .

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia **■** opiera się na wartościach, którymi są godność ludzka, wolność, **równość** i poszanowanie praw człowieka, oraz **jest** zdecydowana zwalczać dyskryminację, w tym ze względu na niepełnosprawność, zgodnie z postanowieniami Traktatu o Unii Europejskiej (TUE), Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Karty praw podstawowych Unii Europejskiej („Karta”) oraz **Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych („Konwencja ONZ”)**⁴.
- (2) Art. 26 Karty stanowi, że Unia uznaje i szanuje prawo osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im samodzielność, integrację społeczną i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności.
- (3) Każdy obywatel Unii ma prawo podstawowe do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, z zastrzeżeniem ograniczeń i warunków ustanowionych w TUE i TFUE i za pomocą środków przyjętych w celu ich wykonania. **W art. 18 Konwencji ONZ uznaje się również prawo osób z niepełnosprawnościami między innymi do swobodnego przemieszczania się oraz do swobodnego wyboru miejsca zamieszkania na równych zasadach z innymi osobami.**

⁴ **Dz.U. L 23 z 27.1.2010, s. 37.**

- (4) Według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej obywatelstwo Unii ma stanowić podstawowy status obywateli państw członkowskich przy wykonywaniu prawa do przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, pozwalający tym, którzy znajdują się w takiej samej sytuacji, korzystać – w zakresie zastosowania *ratione materiae* TFUE – z takiego samego traktowania wobec prawa, bez względu na przynależność państwową, z zastrzeżeniem wyraźnie przewidzianych wyjątków.
- (5) Unia jest stroną Konwencji ONZ i jest związana jej postanowieniami, które stanowią integralną część porządku prawnego Unii w zakresie jej kompetencji. Wszystkie państwa członkowskie są stronami Konwencji ONZ i są one nią związane w zakresie swoich kompetencji. ***Chociaż Unia i wszystkie państwa członkowskie podpisały i ratyfikowały Konwencję ONZ, istnieje potrzeba poczynienia postępów w zakresie równości osób z niepełnosprawnościami zarówno na szczeblu Unii, jak i we wszystkich państwach członkowskich.***

- (6) *W Konwencji ONZ uznaje się, że osoby z niepełnosprawnościami obejmują osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, co w powiązaniu z różnymi barierami środowiskowymi, administracyjnymi, technologicznymi i społecznymi może powodować dyskryminujące traktowanie.* Celem konwencji jest *zatem* wspieranie i ochrona wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz zapewnienie pełnego i równego korzystania z nich – *bez jakiegokolwiek dyskryminacji* – przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności, *autonomii osoby, w tym swobody dokonywania własnych wyborów, a także niezależności tych osób*, i tym samym zapewnienie im pełnego i skutecznego uczestnictwa w życiu społecznym i włączenia w społeczeństwo, na równych zasadach z innymi osobami. W konwencji uznano również znaczenie *poszanowania odmienności i akceptacji osób z niepełnosprawnościami, będących częścią ludzkiej różnorodności oraz ludzkości, oraz znaczenie* potrzeby podejmowania odpowiednich środków w celu zapewnienia *równych szans i* dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. *Konwencja stwierdza, że kobiety i dziewczęta z niepełnosprawnościami są narażone na wieloaspektowe formy dyskryminacji, i przewiduje, że w związku z tym państwa strony mają podejmować środki w celu zapewnienia im pełnego i równego korzystania z wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności. Uznaje się w niej również trudności, jakie napotykać osoby niepełnosprawne, które są narażone na wielorakie lub wzmocnione formy dyskryminacji ze względu na przynależność rasową, kolor skóry lub płeć, język, religię, poglądy polityczne lub inne, pochodzenie narodowe, etniczne, autochtoniczne lub społeczne, sytuację majątkową, urodzenie, wiek czy inne okoliczności.*

- (7) Zasada 3 Europejskiego filaru praw socjalnych⁵ („filar”), proklamowanego wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję 17 listopada 2017 r. w Göteborgu, stanowi, że każdy, bez względu między innymi na niepełnosprawność, ma prawo do równego traktowania i równych szans w dziedzinie **zatrudnienia, ochrony socjalnej, edukacji i** dostępu do dóbr i usług dostępnych dla społeczeństwa **oraz że należy wspierać równe szanse grup niedostatecznie reprezentowanych**. Zasada 17 filaru uznaje ponadto, że osobom z niepełnosprawnościami przysługuje prawo do **wsparcia dochodu zapewniającego godne życie**, usług, które pozwolą im na uczestnictwo w życiu społecznym, **i prawo do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb**.
- (8) **Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030, przyjęta w komunikacie Komisji z 3 marca 2021 r., ma na celu zaradzić różnorodnym wyzwaniom, przed którymi stoją osoby z niepełnosprawnościami, oraz przynieść postępy we wszystkich obszarach wskazanych w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym.**
- (9) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882⁶ ma na celu poprawę dostępu do niektórych produktów i usług poprzez wyeliminowanie barier wynikających z rozbieżnych wymogów dostępności w państwach członkowskich i zapobieganie powstawaniu takich barier, a tym samym przyczynienie się do zwiększenia podaży dostępnych produktów i usług na rynku wewnętrznym, w tym dostępu do stron internetowych i usług opartych na urządzeniach mobilnych w ramach niektórych usług publicznych, a także poprawę dostępności odpowiednich informacji. ■ Ponadto dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102⁷ ma na celu poprawę dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych organów sektora publicznego.

⁵ Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2102 z dnia 26 października 2016 r. w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (Dz.U. L 327 z 2.12.2016, s. 1).

- (10) *Ponadto prawo Unii gwarantuje również prawo do niedyskryminacji w dostępie do transportu, a także inne prawa. Przykłady takich praw obejmują prawo pasażerów z niepełnosprawnościami i pasażerów o ograniczonej możliwości poruszania się do bezpłatnej pomocy podczas podróży drogą lotniczą, koleją, drogą wodną lub autobusem i autokarem, ustanowione odpowiednio rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2006⁸, (UE) 2021/782⁹, (UE) nr 1177/2010¹⁰ i (UE) nr 181/2011¹¹. Prawo Unii, a w szczególności dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/62/WE¹², umożliwia również państwom członkowskim ustanowienie obniżonych opłat drogowych, w tym opłat za korzystanie z płatnych dróg, mostów lub tuneli, a także zwolnień z obowiązku uiszczania takich opłat drogowych lub opłat za korzystanie w przypadku pojazdów użytkowanych przez osoby z niepełnosprawnościami lub będących ich własnością.*

⁸ *Rozporządzenie (WE) nr 1107/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie praw osób niepełnosprawnych oraz osób o ograniczonej sprawności ruchowej podróżujących drogą lotniczą (Dz.U. L 204 z 26.7.2006, s. 1).*

⁹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 1).*

¹⁰ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1177/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. o prawach pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 1).*

¹¹ *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 181/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. dotyczące praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 1).*

¹² *Dyrektywa 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury drogowej przez pojazdy (Dz.U. L 187 20.7.1999, s. 42).*

- (11) Osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się do właściwych organów **lub jednostek** w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o uznanie statusu osoby z niepełnosprawnością, ponieważ kwestia ta leży w kompetencji państw członkowskich. **Procedury** oceny niepełnosprawności **są różne** w poszczególnych państwach członkowskich. W przypadku gdy właściwe organy **lub jednostki** uznają status wnioskodawcy jako osoby z niepełnosprawnością, mogą wydać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający status wnioskodawcy jako osoby z niepełnosprawnością. **W państwach członkowskich, w których nie istnieje definicja statusu osoby z niepełnosprawnością, stosowane mogą być uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, gdy usługi lub świadczenia są przyznawane osobom z niepełnosprawnościami.**

- (12) *W Konwencji ONZ uznano, że dyskryminacja i wykluczenie społeczne, których doświadczają osoby z niepełnosprawnościami, wynikają raczej z barier środowiskowych, systemowych i związanych z postawą otoczenia, które występują w społeczeństwie, a nie z ich niepełnosprawności. Ze względu na brak wzajemnego uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością pomiędzy państwami członkowskimi osoby z niepełnosprawnościami często napotykają konkretne i znaczące trudności i bariery w korzystaniu ze swoich podstawowych praw do równego traktowania, niedyskryminacji i swobodnego przemieszczania się. Dotyczy to w szczególności krótkich pobytów lub wizyt w innym państwie członkowskim w rozumieniu art. 6 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹³, który stanowi, że obywatele Unii i członkowie ich rodzin mają prawo pobytu w innym państwie członkowskim przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy bez wypełniania jakichkolwiek warunków i formalności innych niż wymóg posiadania ważnego dowodu tożsamości lub paszportu. W przypadku okresów przekraczających trzy miesiące art. 7 tej dyrektywy wymaga spełnienia dodatkowych warunków, a art. 8 tej dyrektywy przewiduje odpowiednio, że przyjmujące państwo członkowskie może wówczas wymagać, aby obywatele Unii zarejestrowali się w odpowiednich organach.*

¹³ Dyrektywa 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz.U. L 158 z 30.4.2004, s. 77).

- (13) Osoby z niepełnosprawnościami przemieszczające się na dłuższy czas do innych państw członkowskich w celu podjęcia zatrudnienia, nauki lub w innych celach, o ile przepisy prawa lub uzgodnienia między państwami członkowskimi nie stanowią inaczej, mogą uzyskać ocenę i oficjalne uznanie swojej niepełnosprawności przez właściwe organy **lub jednostki** w innym państwie członkowskim oraz mogą otrzymać orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością, **lub decyzję o uprawnieniu do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność**, zgodnie z obowiązującymi przepisami tego państwa członkowskiego.
- (14) *Aby promować swobodny przepływ osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w unijnych programach mobilności, należy zapewnić stały równy dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub do warunków i udogodnień parkingowych poprzez umożliwienie korzystania z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami przez czas trwania danego programu. Unijne programy mobilności obejmują programy ustanowione przez Unię w celu wspierania mobilności osób, które na czas określony przenoszą się do innego państwa członkowskiego w celach edukacyjnych, szkoleniowych, zawodowych, obywatelskich lub kulturalnych; są to programy takie jak program „Europejski Korpus Solidarności” lub Erasmus+, ustanowione odpowiednio rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888¹⁴ i (UE) 2021/817¹⁵.*

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (Dz.U. L 202 z 8.6.2021, s. 32).

¹⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1).

- (15) Osoby z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnością lub z **uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** podróżujące do państwa członkowskiego innego niż **państwo** członkowskie, którego są rezydentami, lub odwiedzające takie państwo członkowskie przez krótki okres – jeżeli ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** nie są uznawane w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają, i jeżeli nie posiadają one orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością ani żadnego innego oficjalnego dokumentu uznającego ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** w przyjmującym państwie członkowskim – **regularnie** napotykać jednak znaczne trudności **i bariery** w korzystaniu z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w tym państwie. **W szczególności osoby z niewidocznymi niepełnosprawnościami często napotykać konkretne trudności, gdy są proszone o udowodnienie swojej niepełnosprawności podczas podróży do innego państwa członkowskiego lub odwiedzin w innym państwie członkowskim.**
- (16) Osoby z niepełnosprawnościami podróżujące do innego państwa członkowskiego lub je odwiedzające znajdują się w **znacząco** mniej korzystnej sytuacji pod względem korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się w porównaniu z osobami **bez niepełnosprawności oraz z osobami** z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** w państwie członkowskim, do którego podróżują lub które odwiedzają.

- (17) Ponadto brak wiedzy, czy lub w jakim zakresie ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** i uznające ten status lub uprawnienie ■ oficjalne dokumenty będą uznawane podczas podróżowania do innego państwa członkowskiego lub odwiedzin w innym państwie członkowskim, powoduje **znaczącą** niepewność u osób z niepełnosprawnościami. **Ograniczony dostęp do informacji online dotyczących ich konkretnych praw i dostępnych korzyści pogłębia ten problem.** W ostatecznym rozrachunku może to powstrzymywać osoby z niepełnosprawnościami od korzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się **oraz pełnego i skutecznego uczestnictwa i włączenia społecznego.**
- (18) **Obywatele Unii wyrazili zaniepokojenie brakiem wzajemnego uznawania niepełnosprawności w całej Unii w wielu petycjach skierowanych do Parlamentu Europejskiego i zwrócili się o wprowadzenie ogólnounijnej karty osoby z niepełnosprawnością.**

- (19) Oprócz *różnych widocznych i niewidocznych* fizycznych, *społecznych* i innych barier w dostępie do przestrzeni *i usług publicznych i prywatnych* kluczowymi czynnikami zniechęcającymi wiele osób z niepełnosprawnościami do podróżowania są *brak racjonalnych usprawnień i* wysokie koszty. Osoby z niepełnosprawnościami mają szczególne potrzeby, *które skutkują dodatkowymi wydatkami związanymi z ich niepełnosprawnością* i które mogą wymagać *zaangażowania* osób im towarzyszących lub pomagających, w tym osób uznanych za asystentów osobistych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, *lub tłumaczy języka migowego lub zwierząt asystujących*, co sprawia, że ich koszty podróży są wyższe niż koszty podróży osób bez niepełnosprawności. Brak uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością *lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność* w innych państwach członkowskich może ograniczać ich dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, takich jak bezpłatny dostęp lub obniżone opłaty, *pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc siedzących w transporcie publicznym i zarezerwowane miejsca parkingowe*, a także ma wpływ na ich koszty podróży, życie, *integrację społeczną i ekonomiczną oraz autonomię osobistą. Ponadto powszechny brak wiedzy na temat polityki dostępności psychospołecznej, kognitywnej, fizycznej lub sensorycznej może prowadzić do zachowań dyskryminujących osoby z niepełnosprawnościami.*

- (20) Preferencyjne traktowanie, takie jak pomoc osobista, pierwszeństwo dostępu **lub** **możliwość obsługi bez kolejki**, niezależnie od tego, czy są oferowane nieodpłatnie czy za opłatą, **często ma** znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami, aby mogły uzyskać dostęp do różnych usług, działań lub udogodnień i w **pełni** z nich **korzystać**. Ze względu jednak na brak **wzajemnego** uznawania w państwie członkowskim, które odwiedzają lub do którego podróżują, ich statusu osoby z niepełnosprawnością **lub** **uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** oraz oficjalnych dokumentów uznających ich status lub uprawnienie ■ wydanych w innych państwach członkowskich osoby z niepełnosprawnościami mogą nie być w stanie korzystać z warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne w tym państwie członkowskim posiadaczom wydanego tam orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innych oficjalnych dokumentów uznających ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność**.

- (21) *Pomimo swojego dobrowolnego charakteru i ograniczonego zakresu* projekt pilotażowy dotyczący unijnej karty osoby z niepełnosprawnością, który zainicjowano w 2016 r. i przeprowadzono w ośmiu państwach członkowskich, wykazał, że *ułatwienie wzajemnego uznawania między państwami członkowskimi statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność zapewnia* osobom z niepełnosprawnościami korzyści w dostępie do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług w dziedzinie kultury, wypoczynku, sportu i, w niektórych przypadkach, transportu, a także we wspieraniu ich transgranicznego przemieszczania się w Unii przez krótki okres, *a także wykazał, że cele karty są nadal adekwatne do obecnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami*. Ponadto projekt pilotażowy obejmował inne przykłady usług, działań i udogodnień, które zapewniają warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie osobom z niepełnosprawnościami.
- (22) Na podstawie posiadanego statusu osoby z niepełnosprawnością *lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność* osoby te mogą wystąpić do właściwych organów *lub jednostek* w państwie członkowskim, którego są rezydentami, o wydanie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, która uprawnia do korzystania z określonych warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami. W każdym państwie członkowskim istnieje procedura składania wniosków, na szczeblu lokalnym, regionalnym czy krajowym, o wydanie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych, oraz kryteria, które należy spełnić, aby kwalifikować się do jej otrzymania.

- (23) W zaleceniu Rady 98/376/WE¹⁶ przewiduje się europejski wzór karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, który ułatwia uznawanie takich kart parkingowych we wszystkich państwach członkowskich. ***Ze względu na jego niewiążący charakter*** wdrożenie ***tego zalecenia*** i uwzględnienie specyficznych dla danego kraju dodatków lub odstępstw od zalecanego wzoru doprowadziło jednak do powstania wielu różnych kart ***parkingowych*** dla osób z niepełnosprawnościami. Ta różnorodność utrudnia transgraniczne uznawanie tych kart parkingowych we wszystkich państwach członkowskich, a tym samym ogranicza dostęp osób z niepełnosprawnościami do ***szczególnych*** warunków i udogodnień dotyczących parkowania zarezerwowanych dla posiadaczy karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w innych państwach członkowskich. Ponadto zalecenie to nie było aktualizowane i nie odzwierciedla bieżącego rozwoju technologicznego i cyfrowego. Państwa członkowskie ***doświadczają również*** problemów związanych z oszustwami i fałszerstwami kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, ponieważ format kart jest zazwyczaj dość prosty i łatwy do podrobienia, a w praktyce jest różny w poszczególnych państwach członkowskich, co utrudnia weryfikację. ***W świetle niniejszej dyrektywy, która przewiduje bardziej szczegółowe, prawnie wiążące przepisy w tej dziedzinie, zalecenie 98/376/WE nie osiąga już swoich celów. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość zezwolenia, aby karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z tym zaleceniem przed datą rozpoczęcia stosowania środków transponujących niniejszą dyrektywę miały na ich terytorium taki sam skutek jak europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami.***

¹⁶ Zalecenie Rady 98/376/WE z dnia 4 czerwca 1998 r. w sprawie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami (Dz.U. L 167 z 12.6.1998, s. 25).

- (24) Aby ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania związanego z usługami, **w tym usługami przewozu osób**, działaniami i udogodnieniami, **także** oferowanymi nieodpłatnie, w innych państwach członkowskich niż to, którego są rezydentami, należy wyeliminować utrzymujące się bariery i trudności w podróżowaniu do innego państwa członkowskiego lub jego odwiedzaniu, wynikające z braku **wzajemnego** uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność**, oficjalnych dokumentów uznających ten status lub uprawnienie ■ wydanych w innych państwach członkowskich oraz praw związanych z parkowaniem.
- (25) By zatem ułatwić osobom z niepełnosprawnościami **podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas** korzystanie z prawa dostępu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne, bez dyskryminacji ze względu na przynależność państwową, na takich samych zasadach jak osobom z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim, a także by ułatwić korzystanie ze **wszystkich środków** transportu oraz z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami na takich samych zasadach jak w tym państwie członkowskim, konieczne jest ustanowienie ram, przepisów i wspólnych warunków, w tym wspólnego ujednoliconego wzoru, dotyczących europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością stanowiącej dowód uznanego statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami stanowiącej dowód ich uznanego prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami. **Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość podjęcia decyzji o stosowaniu niniejszej dyrektywy do osób z uznanym statusem osoby z niepełnosprawnością lub uprawnionych do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność przez okresy dłuższe niż pobyt krótkoterminowy.**

- (26) Wzajemne uznawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno ułatwiać i gwarantować osobom z uznanym w państwie członkowskim statusem osoby z niepełnosprawnością **lub z uprawnieniem do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych przez organy publiczne lub podmioty prywatne w ramach szeregu usług, działań i udogodnień, w tym gdy są one oferowane nieodpłatnie, a także dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami, **a w stosownych przypadkach dla osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych**, na takich samych zasadach i warunkach jak te przewidziane na podstawie krajowych orzeczeń o niepełnosprawności, kart osób z niepełnosprawnościami lub innych oficjalnych dokumentów uznających status osoby z niepełnosprawnością, **w przypadku gdy takie oficjalne dokumenty istnieją**, a także kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami wydanych przez właściwe organy **lub jednostki** w państwie przyjmującym.
- (27) Oprócz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem usługi, działania i udogodnienia objęte niniejszą dyrektywą dotyczą szerokiej gamy stale zmieniających się działań, w tym oferowanych nieodpłatnie przez organy publiczne lub podmioty prywatne, obowiązkowo, na podstawie przepisów krajowych lub lokalnych lub zobowiązań prawnych, albo dobrowolnie, w szczególności przez podmioty prywatne, w wielu dziedzinach polityki, takich jak kultura, wypoczynek, turystyka, sport, transport publiczny i prywatny oraz **szkolenie**.

- (28) Przykłady warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania obejmują bezpłatny dostęp, obniżone opłaty, obniżone opłaty drogowe lub za korzystanie z płatnych dróg, mostów lub tuneli, pierwszeństwo dostępu, **dostęp do stref ograniczonego ruchu i stref dla pieszych, pierwszeństwo w zajmowaniu miejsc siedzących w transporcie publicznym**, wyznaczone **i dostępne** miejsca w **transporcie publicznym**, parkach i innych przestrzeniach publicznych, dostępne miejsca siedzące podczas wydarzeń kulturalnych lub publicznych, pomoc osobistą, zwierzęta asystujące, **takie jak psy przewodniki lub psy towarzyszące osobom z niepełnosprawnościami, w tym osobom słabowidzącym**, pomoc na plaży przy wejściu do wody, wsparcie, takie jak dostęp do zapisu alfabetem Braille'a, przewodników audio lub tłumaczenia na język migowy, zapewnienie pomocy lub wsparcia, wypożyczenie wózka, wypożyczenie pływającego wózka, udzielanie informacji turystycznych w dostępnych formatach i korzystanie ze skutera mobilnościowego na drogach lub wózka na ścieżkach rowerowych bez kary pieniężnej. **Przykładowe** warunki i udogodnienia związane z parkowaniem obejmują **nieodpłatne lub** poszerzone, lub zarezerwowane miejsca parkingowe, **a także wstęp do obszarów, w których zgodnie z prawem krajowym ruch jest ograniczony do określonych pojazdów, takich jak strefy niskich emisji**. W odniesieniu do usług przewozu osób **drogą powietrzną, koleją, środkami transportu wodnego lub autobusem, lub autokarem** oprócz warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanego osobom z niepełnosprawnościami **zwierzęta asystujące, takie jak psy przewodniki lub psy towarzyszące osobom z niepełnosprawnościami, w tym osobom słabowidzącym**, asystenci osobiści, **tłumacze języka migowego** lub inne osoby towarzyszące lub pomagające osobom z niepełnosprawnościami lub osobom o ograniczonej możliwości poruszania się podróżują bezpłatnie **lub po obniżonej cenie** i, o ile jest to wykonalne, zajmują miejsce obok osoby, której towarzyszą. **Osoby towarzyszące lub pomagające osobom z niepełnosprawnościami są wyznaczane przez same osoby z niepełnosprawnościami lub przez ich opiekunów prawnych i mogą zmieniać się ad hoc w zależności od wymogów osób z niepełnosprawnościami.**

- (29) *Asystenci osobiści towarzyszą lub pomagają osobom z niepełnosprawnościami lub wykonują czynności życia codziennego, w razie potrzeby w ramach stosunku umownego, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, w celu wspierania autonomii osobistej, ułatwiania życia społecznego i promowania samodzielnego życia osób z niepełnosprawnościami. Asystenci osobiści, niezależnie od ich obywatelstwa, powinni mieć możliwość towarzyszenia osobom z niepełnosprawnościami korzystającym z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami – podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie – lub możliwość udzielania im pomocy, pod warunkiem że mają prawo do przemieszczania się po terytorium Unii na mocy mającego zastosowanie prawa Unii i prawa krajowego.*
- (30) *Zgodnie z odpowiednim prawem Unii, w stosownych przypadkach, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby podmioty świadczące transgraniczne usługi transportu pasażerskiego przekazywały, zgodnie z rozporządzeniami (UE) nr 181/2011 i (UE) nr 1177/2010 lub na żądanie, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/782, jasne informacje dla podróżnych posiadających europejską kartę osoby z niepełnosprawnością w momencie zakupu biletu na podróż w odniesieniu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, które mają zastosowanie do poszczególnych etapów całej podróży, aby uniknąć sytuacji, w której osoby posiadające europejską kartę osoby z niepełnosprawnością znalazłyby się bez ważnego dokumentu podróży przy wjeździe do innego państwa członkowskiego w ramach tej samej usługi transportowej.*

- (31) Wydawanie osobom z niepełnosprawnościami w państwie członkowskim europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej, **ich odnawianie i anulowanie** ma zostać określone w niniejszej dyrektywie wraz z mającymi zastosowanie **przepisami**, procedurami i kompetencjami tego państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** i praw związanych z parkowaniem przysługujących osobom z niepełnosprawnościami. **W przypadku gdy państwa członkowskie wydają europejską kartę osoby z niepełnosprawnością bezpośrednio, powinny uzyskać zgodę zainteresowanej osoby. Wydawanie i odnawianie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością powinno być bezpłatne, natomiast ponowne wydanie tej karty w przypadku jej utraty lub zniszczenia może podlegać opłacie. Wydawanie i odnawianie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno być bezpłatne albo podlegać opłacie. Ewentualne opłaty pobierane za ponowne wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w przypadku jej utraty lub zniszczenia lub za wydanie i odnowienie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie powinny przekraczać odnośnych kosztów administracyjnych ani być ustalane na poziomie, który uniemożliwiałby osobom z niepełnosprawnościami uzyskanie tych kart po raz pierwszy lub ponownie lub zniechęcałby je do tego.**

- (32) Oprócz wersji fizycznej *europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością* państwa członkowskie powinny przewidzieć wersję cyfrową karty *oraz powinny być w stanie przewidzieć cyfrową* wersję *europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, po tym jak w drodze aktów wykonawczych zostaną określone specyfikacje techniczne. Takie specyfikacje* powinny opierać się na doświadczeniach z wcześniejszych i trwających prac na szczeblu europejskim dotyczących cyfryzacji zaświadczeń i dokumentów, takich jak unijne cyfrowe zaświadczenie COVID ustanowione na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) 2021/953¹⁷, oraz powinny umożliwiać korzystanie z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej *dla osób z niepełnosprawnościami za pośrednictwem portfeli* tożsamości cyfrowej *na szczeblu unijnym. Osoby z niepełnosprawnościami należy poinformować o tych możliwościach i należy zapewnić im swobodny wybór, czy europejską kartę osoby z niepełnosprawnością* chcą wykorzystywać w *wersji fizycznej czy* cyfrowej, *czy też korzystać z obu wersji. W państwach członkowskich, w których* fizyczną wersję *europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami uzupełnia się* wersją cyfrową, *osoby z niepełnosprawnościami powinny móc zwrócić się o kartę w wersji fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w wersji cyfrowej, jak i fizycznej.*

¹⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/953 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ram wydawania, weryfikowania i uznawania interoperacyjnych zaświadczeń o szczepieniu, o wyniku testu i o powrocie do zdrowia w związku z COVID-19 (unijne cyfrowe zaświadczenie COVID) w celu ułatwienia swobodnego przemieszczania się w czasie pandemii COVID-19 (Dz.U. L 211 z 15.6.2021, s. 1).

- (33) Wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych, w tym w szczególności danych posiadacza karty dotyczących statusu posiadacza karty jako osoby z niepełnosprawnością stanowiących „dane dotyczące zdrowia”, o których mowa w art. 4 pkt 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679¹⁸, a zatem są danymi osobowymi należącymi do szczególnej kategorii w rozumieniu art. 9 tego rozporządzenia. Wszelkie przetwarzanie danych osobowych w kontekście niniejszej dyrektywy musi być zgodne z mającymi zastosowanie przepisami o ochronie danych, w szczególności z rozporządzeniem (UE) 2016/679. Transponując niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie muszą zapewnić, aby ich przepisy krajowe zawierały odpowiednie zabezpieczenia mające zastosowanie do przetwarzania danych osobowych, w szczególności szczególnych kategorii takich danych. Państwa członkowskie powinny także zapewnić bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych osobowych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy.
- (34) Państwem członkowskim odpowiedzialnym za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinno być to państwo, w którym dana osoba **zgodnie z prawem Unii** ma miejsce zwykłego pobytu i **w którym otrzymuje ocenę swojego statusu osoby z niepełnosprawnością lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** . Posiadacze europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami powinni mieć możliwość korzystania z tych kart podczas pobytu w dowolnym innym państwie członkowskim.

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (35) *Europejska karta osoby z niepełnosprawnością i europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami* mają na celu **ułatwienie wszystkim osobom z niepełnosprawnościami** skutecznego i pełnego korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się, a także korzystania z **równego dostępu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania lub do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem w odniesieniu do** usług, działań i udogodnień oferowanych przez państwa członkowskie, w tym nieodpłatnie. **Dotyczy to w szczególności** osób z niepełnosprawnościami, które podróżują do innego państwa członkowskiego lub je odwiedzają w celach **związanych z pracą lub szkoleniami**.
- (36) Planowane ramy wzajemnego uznawania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami nie mają wpływu na kompetencje państwa członkowskiego w zakresie oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność lub** oferowania warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, takich jak bezpłatny dostęp do niektórych usług dla osób z niepełnosprawnościami lub obniżone opłaty za te usługi – **w tym dla osób korzystających ze zwierząt asystujących** lub dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym dla asystentów osobistych. **Nie nakładają one też na organy publiczne lub podmioty prywatne obowiązku wprowadzania warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania dla osób z niepełnosprawnościami, nie tworzą też scentralizowanego unijnego wykazu warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania dla posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością we wszystkich państwach członkowskich. Organ publiczne i podmioty prywatne mogą oferować niektóre warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie wyłącznie określonej grupie osób z niepełnosprawnościami, w zależności od potrzeb tej konkretnej grupy.**

(37) *Europejska karta osoby z niepełnosprawnością może być wymagana jako dowód statusu osoby z niepełnosprawnością w celu uzyskania na zasadzie równości dostępu do wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług, działań lub udogodnień, w tym nieodpłatnych, oferowanych lub zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych, w zakresie niniejszej dyrektywy. Europejska karta osoby z niepełnosprawnością nie powinna być jednak wymagana jako dowód niepełnosprawności w celu uzyskania dostępu do jakichkolwiek praw przewidzianych w innych przepisach unijnych lub krajowych, w tym praw przewidujących określone świadczenia, warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie nieobjęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, lub w celu korzystania z takich praw. W przypadku gdy zgodnie z prawem Unii wymagane jest orzeczenie o niepełnosprawności, karta osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami, nie powinno się wymagać europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jako dowodu niepełnosprawności, chyba że państwo członkowskie postanowi połączyć swoje krajowe orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami z europejską kartą osoby z niepełnosprawnością.*

(38) *Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do świadczeń z zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004¹⁹ i (WE) nr 987/2009²⁰, specjalnych składkowych i nieskładkowych świadczeń pieniężnych lub świadczeń rzeczowych w dziedzinie zabezpieczenia społecznego, ochrony socjalnej lub zatrudnienia lub pomocy społecznej objętych art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady. Ponieważ celem niniejszej dyrektywy jest ułatwienie równego dostępu do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania osobom z niepełnosprawnościami podróżującym do innego państwa członkowskiego lub odwiedzającym je przez krótki czas, niniejsza dyrektywa nie ma również zastosowania do odpłatnych lub nieodpłatnych usług świadczonych w kontekście długoterminowego włączenia, habilitacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami ani do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w dostępie do usług oferowanych osobom z niepełnosprawnościami w zależności od ich indywidualnych potrzeb, po spełnieniu dodatkowych kryteriów, na podstawie indywidualnej oceny lub decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność, które różnią się od usług świadczonych na rzecz osób z niepełnosprawnościami niespełniających takich dodatkowych kryteriów. Wdrażanie niniejszej dyrektywy nie powinno być jednak wykorzystywane, by z zakresu jej stosowania wyłączyć warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, które już są oferowane osobom z niepełnosprawnościami, uzależniając je od spełnienia dodatkowych kryteriów.*

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1).

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 284 z 30.10.2009, s. 1).

(39) Aby zwiększyć świadomość na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz ułatwić *osobom z niepełnosprawnościami* dostęp do nich podczas podróży do innego państwa członkowskiego lub podczas odwiedzin w innym państwie członkowskim, wszystkie istotne informacje dotyczące warunków, zasad, praktyk i procedur mających zastosowanie do uzyskania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz późniejszego korzystania z nich powinny być podawane *przez państwa członkowskie* do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, z poszanowaniem odpowiednich wymogów dostępności usług, które to wymogi określono w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882, *w tym w języku migowym, w alfabecie Braille'a, formatach wspomagających i z wykorzystaniem dźwięku/funkcji dźwiękowych. Państwa członkowskie powinny dążyć do zapewnienia, aby takie informacje nie przekraczały pod względem trudności poziomu B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.*

(40) *Komisja powinna utworzyć specjalną unijną stronę internetową. Ta unijna strona internetowa powinna zawierać link do krajowej strony internetowej każdego państwa członkowskiego. Unijna strona internetowa powinna być dostępna we wszystkich językach urzędowych Unii, w międzynarodowym języku migowym i w krajowych językach migowych państw członkowskich, a także w przystępnych i łatwych do czytania formatach, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882. Informacje na tej stronie internetowej powinny być łatwo zrozumiałe i nie powinny przekraczać pod względem trudności poziomu B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.*

(41) Nieporozumienia, bariery komunikacyjne lub brak świadomości powodują, że osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności osoby z niewidoczną niepełnosprawnością, nie zawsze otrzymują najbardziej odpowiednie wsparcie i usprawnienia ze względu na swoją niepełnosprawność, w tym podczas podróży środkami transportu publicznego lub w kontakcie z organami krajowymi, lub w sytuacjach nadzwyczajnych. Aby stworzyć zachęty dla usługodawców i ułatwić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, państwa członkowskie powinny zwiększać wśród organów publicznych i podmiotów prywatnych świadomość istnienia i stosowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz powinny zachęcać je, by na zasadzie dobrowolności oferowały osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie. W szczególności państwa członkowskie mogą zachęcać do tego organy publiczne i podmioty prywatne, np. poprzez dostarczanie informacji na temat ewentualnych warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, które mają być oferowane, a także poprzez zapewnianie szkoleń uświadamiających dotyczących niepełnosprawności, aby zapewnić adekwatność, skuteczność i inkluzywność wszelkich oferowanych warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania. Państwa członkowskie powinny dążyć do opracowania, wdrożenia i oceny wszelkich takich środków w porozumieniu z osobami z niepełnosprawnościami i reprezentującymi je organizacjami.

- (42) *Organy publiczne, które przyznają osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, lub warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, powinny podawać takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i w dostępnych formatach, w tym, w stosownych przypadkach, za pośrednictwem oficjalnej strony internetowej tych organów lub w inny właściwy sposób, z poszanowaniem określonych w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882 odpowiednich wymogów dostępności usług, w tym w języku migowym, w alfabecie Braille'a, formatach wspomagających i z wykorzystaniem dźwięku/funkcji dźwiękowych. Podmioty prywatne, które oferują osobom z niepełnosprawnościami specjalne warunki lub preferencyjne traktowanie, lub warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, należy również zachęcać, aby podawały takie informacje do wiadomości publicznej w sposób jasny, kompleksowy i przyjazny dla użytkownika oraz w dostępnych formatach.*
- (43) Państwa członkowskie, *przy wsparciu Komisji,* ■ powinny podejmować niezbędne kroki w celu *zapobiegania* ryzyku fałszerstwa lub oszustwa w *odniesieniu do* europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz powinny aktywnie zwalczać przypadki nieuczciwego *wydawania, nieuczciwego* użycia i fałszowania tych kart. *Państwa członkowskie powinny wymieniać informacje na temat takich przypadków, aby zapewnić wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi, ponieważ wzajemne uznawanie statusu osoby z niepełnosprawnością jest podstawą europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wszelkie środki podejmowane w celu zapobiegania ryzyku fałszerstwa lub oszustwa były zgodne z prawami osób z niepełnosprawnościami i nie prowadziły do ich stygmatyzacji. Przy opracowywaniu i wdrażaniu tych środków państwa członkowskie powinny konsultować się z osobami z niepełnosprawnościami i organizacjami reprezentującymi te osoby.*

- (44) W celu zapewnienia właściwego stosowania niniejszej dyrektywy należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy poprzez określenie cyfrowych *elementów* wersji *fizycznych* europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami ■ z myślą o *zapobieganiu oszustwom i ich zwalczaniu*, a także poprzez zmianę *pól danych* w standardowym formacie kart *określonym w niniejszej dyrektywie, jeżeli takie zmiany są konieczne, by* dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom *lub przeciwdziałać nadużyciom lub niewłaściwemu użyciu* oraz by zapewnić interoperacyjność.
- (45) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszej dyrektywy należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do *ustanowienia dostępnej wersji cyfrowej europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz dostępnej wersji cyfrowej europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w przypadku państw członkowskich, które zdecydują się uzupełnić wersję fizyczną o wersję cyfrową, a także w odniesieniu do ustanowienia wspólnych specyfikacji technicznych dotyczących* zabezpieczeń i elementów cyfrowych, jak również kwestii interoperacyjności, *w przypadku fizycznych wersji tych kart*. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011²¹.

²¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (46) *Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725²² Komisja ma skonsultować się z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych przy przygotowywaniu aktów delegowanych lub aktów wykonawczych, które mają wpływ na ochronę praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych. Komisja może również konsultować się z Europejską Radą Ochrony Danych, w przypadkach gdy takie akty mają szczególne znaczenie dla ochrony praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.*
- (47) Państwa członkowskie powinny zapewnić odpowiednie i skuteczne środki gwarantujące przestrzeganie i egzekwowanie przepisów niniejszej dyrektywy i powinny ustanowić odpowiednie środki odwoławcze, w tym kontrole zgodności z przepisami oraz procedury administracyjne **lub** sądowe, aby zagwarantować osobom z niepełnosprawnościami, osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym, a także organom publicznym, **takim jak organy ds. równości**, prywatnym stowarzyszeniom, organizacjom, **w szczególności organizacjom reprezentującym osoby z niepełnosprawnościami**, lub innym podmiotom prawnym, które mają prawnie uzasadniony interes w **zapewnieniu przestrzegania przepisów niniejszej dyrektywy**, możliwość podejmowania działań – w imieniu osoby z niepełnosprawnościami **lub w ramach wsparcia** takiej osoby **oraz za jej zgodą** – zgodnie z prawem krajowym **i praktyką krajową**. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby środki te uwzględniały art. 13 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz zasadę racjonalnego usprawnienia określoną w art. 2 Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1725 z dnia 23 października 2018 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i decyzji nr 1247/2002/WE (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 39).

- (48) Państwa członkowskie powinny wprowadzić odpowiednie środki [] na wypadek naruszenia lub nieprzestrzegania obowiązków ustanowionych w niniejszej dyrektywie lub naruszenia lub niewykonania [] praw objętych jej zakresem. **Odpowiednie środki powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające** oraz mogą obejmować kary administracyjne i finansowe, takie jak **upomnienia**, grzywny lub wypłatę **stosownego** odszkodowania, a także inne rodzaje sankcji.
- (49) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie i w **Konwencji ONZ**. W szczególności niniejsza dyrektywa ma na celu zapewnienie pełnego przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami do korzystania ze środków mających zapewnić im niezależność, integrację społeczną, **ekonomiczną** i zawodową oraz uczestnictwo w życiu społeczności; ma ona również na celu promowanie stosowania art. 26 Karty.
- (50) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, mianowicie **wzmocnienie korzystania z prawa do swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz** zwiększenie możliwości podróżowania do innych państw członkowskich lub ich odwiedzania przez osoby z niepełnosprawnościami, **a co za tym idzie walka z dyskryminacją takich osób**, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary i skutki działania polegającego na ustanowieniu ram obejmujących przepisy i wspólne warunki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na szczeblu Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsza dyrektywa określa:

- a) przepisy regulujące wydawanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością **■** osobom z niepełnosprawnościami jako dowodu statusu osoby z niepełnosprawnością lub ***dowodu uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność w celu promowania swobody przemieszczania się*** osób z niepełnosprawnościami **oraz** w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami pobytów krótkoterminowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, w drodze przyznania im ***równego*** dostępu do wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do usług, działań lub udogodnień, w tym nieodpłatnych, **■** oferowanych lub zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami ***w tym państwie członkowskim, w tym osób korzystających ze zwierząt asystujących, i odpowiednio dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentów*** osobistych;

- b) *przepisy regulujące wydawanie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami jako dowodu prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami w celu promowania swobody przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami oraz w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami pobytów krótkoterminowych w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, w drodze przyznania im równego dostępu do wszelkich warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oferowanych lub zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami w tym państwie członkowskim oraz odpowiednio dla osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych;*
- c) wspólne wzory europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oraz do wszystkich sytuacji, w których organy publiczne lub podmioty prywatne oferują osobom z niepełnosprawnościami warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie w odniesieniu do dostępu do następujących usług, działań i udogodnień **w kontekście pobytu krótkoterminowego**:
- a) usług w rozumieniu art. 57 TFUE;
 - b) usług przewozu osób;
 - c) innych działań i udogodnień, ■ w tym nieodpłatnych.

2. ***Państwa członkowskie stosują niniejszą dyrektywę w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy w przypadku posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, którzy uczestniczą w unijnym programie mobilności, przez czas trwania tego programu.***

Państwa członkowskie mogą również podjąć decyzję o stosowaniu niniejszej dyrektywy w odniesieniu do okresów dłuższych niż pobyt krótkoterminowy w przypadku posiadaczy europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami odwiedzających ich terytorium lub na nim przebywających.

3. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:
- a) świadczeń w obszarze zabezpieczenia społecznego na podstawie rozporządzenia (WE) nr 883/2004 i rozporządzenia (WE) nr 987/2009;
 - b) specjalnych składkowych lub nieskładkowych świadczeń pieniężnych ani świadczeń rzeczowych w obszarze zabezpieczenia społecznego, ochrony socjalnej lub zatrudnienia;
 - c) pomocy społecznej objętej art. 24 ust. 2 dyrektywy 2004/38/WE;
 - d) ***płatnych lub nieodpłatnych usług świadczonych w kontekście długoterminowego włączenia, habilitacji lub rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami;***
 - e) ***warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania w odniesieniu do dostępu do usług oferowanych osobom z niepełnosprawnościami z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb i po spełnieniu dodatkowych kryteriów, na podstawie indywidualnej oceny lub decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług.***

4. Niniejsza dyrektywa nie wpływa na kompetencje państw członkowskich w zakresie określania warunków oceny i uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** ani przyznawania prawa do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami. Nie wpływa ona na kompetencje państw członkowskich w zakresie wydawania osobom z niepełnosprawnościami ■ na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością ani jakiegokolwiek innego oficjalnego dokumentu, **w tym decyzji w sprawie uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność**.
5. Niniejsza dyrektywa nie **wpływa** na kompetencje państw członkowskich w zakresie przyznawania lub wymogu przyznawania szczególnych świadczeń lub warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania, takich jak bezpłatny dostęp lub obniżone opłaty dla osób z niepełnosprawnościami, **w tym osób korzystających ze zwierząt asystujących**, oraz dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentom osobistym.

6. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla praw osób z niepełnosprawnościami lub osób im towarzyszących lub pomagających, w tym ich asystentów osobistych, **lub zwierząt asystujących**, które to prawa mogą wynikać z innych przepisów prawa Unii lub prawa krajowego wdrażającego prawo Unii, w tym praw dotyczących przyznawania szczególnych świadczeń, warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania. **Europejska karta osoby z niepełnosprawnością nie jest wymagana jako dowód niepełnosprawności w celu uzyskania dostępu do praw, o których mowa w niniejszym ustępie, lub w celu korzystania z tych praw, w odniesieniu do których zgodnie z prawem Unii może być wymagane orzeczenie o niepełnosprawności, karta osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami, chyba że odpowiednie państwo członkowskie postanowi połączyć swoje krajowe orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument dla osób z niepełnosprawnościami z europejską kartą osoby z niepełnosprawnością.**

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „obywatel Unii” oznacza osobę mającą obywatelstwo państwa członkowskiego;
- 2) „członek rodziny” oznacza członka **rodziny, zdefiniowanego w art. 2 pkt 2 dyrektywy 2004/38/WE lub w rozumieniu art. 3 ust. 2 tej dyrektywy** – niezależnie od **jego** obywatelstwa – obywatela Unii korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się **■** ;

- 3) „osoby z niepełnosprawnościami” oznaczają osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną lub sensoryczną, co w powiązaniu z różnymi barierami może utrudniać im pełne i skuteczne uczestnictwo w życiu społecznym na równi z innymi;
- 4) „asystent osobisty” oznacza osobę towarzyszącą lub pomagającą osobom z niepełnosprawnościami, uznawaną za taką zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową;
- 5) „warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie” oznaczają **wszelkie** szczególne warunki, w tym te związane z warunkami finansowymi, lub **wszelkie** zróżnicowane traktowanie związane z pomocą i wsparciem ■ oferowane osobom z niepełnosprawnościami lub – w stosownych przypadkach – osobom im towarzyszącym lub pomagającym, w tym asystentom osobistym, lub zwierzętom asystującym, niezależnie od tego, czy są one świadczone dobrowolnie czy narzucone przez zobowiązania prawne;
- 6) „warunki i udogodnienia związane z parkowaniem” oznaczają miejsce parkingowe zarezerwowane dla osób z niepełnosprawnościami **lub, w stosownych przypadkach, dla osób im towarzyszących lub pomagających, w tym asystentów osobistych, wyłącznie albo** ogólnie, a także **wszelkie** powiązane świadczenia lub preferencyjne warunki związane z parkowaniem oferowane osobom z niepełnosprawnościami, ■ niezależnie od tego, czy są oferowane na zasadzie dobrowolności, czy narzucone przez zobowiązania prawne;

- 7) *„pobyt krótkoterminowy” oznacza odwiedziny lub pobyt w innym państwie członkowskim przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy;*
- 8) *„zwierzę asystujące” oznacza zwierzę, które zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową oferuje asystę lub wykonuje zadania na rzecz osoby z niepełnosprawnościami.*

Artykuł 4

Beneficjenci

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do:

- a) obywateli Unii i członków ich rodzin, których status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność** zostały uznane przez właściwe organy **lub jednostki** w państwie członkowskim, którego są rezydentami – **w tym** za pomocą orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby **z niepełnosprawnością** lub innego oficjalnego dokumentu wydanego zgodnie krajowymi kompetencjami, praktyką i procedurami – **i którym to osobom i członkom ich rodzin mogą towarzyszyć lub pomagać inne osoby**, w tym asystenci osobiści, **lub zwierzęta asystujące, co może być wskazane literą „A” na europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością;**

- b) obywateli Unii i członków ich rodzin, których prawa do korzystania z warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami zostały uznane **przez właściwe organy lub jednostki** w państwie członkowskim, którego są rezydentami, **w tym** w formie karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami lub innego dokumentu wydanego zgodnie z krajowymi kompetencjami, praktyką i procedurami, **i którym to osobom lub członkom ich rodzin mogą towarzyszyć lub pomagać inne osoby**, w tym asystenci osobiści.

W odniesieniu do powyższej lit. a) literę „A” można również dodać na europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.

Artykuł 5

Równy dostęp osób z niepełnosprawnościami do warunków specjalnych i preferencyjnego traktowania █

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie członkowskim przysługiwał dostęp do wszelkich warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanych w odniesieniu do usług, działań i udogodnień, o których mowa w art. 2 ust. 1, na takich samych zasadach jak te przewidziane dla osób z niepełnosprawnościami posiadających, **o ile takie oficjalne dokumenty istnieją**, orzeczenie o niepełnosprawności, kartę osoby z niepełnosprawnością lub inny oficjalny dokument uznający w tym państwie członkowskim ich status osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienie do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność**.

█

2. O ile nie określono inaczej w niniejszej dyrektywie lub w innym prawie Unii, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby ***w przypadku gdy warunki specjalne lub preferencyjne traktowanie, o których mowa w ust. 1, obejmują korzystne warunki dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystentów osobistych, lub szczególne warunki dla zwierząt asystujących, te korzystne lub szczególne warunki przysługiwały na równych zasadach osobom towarzyszącym lub pomagającym posiadaczom europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w tym asystentom osobistym, lub zwierzętom asystującym.***

I

Artykuł 6

Równy dostęp dla osób z niepełnosprawnościami do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem

- 1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby posiadaczom europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami podczas podróży do państwa członkowskiego innego niż państwo członkowskie, którego są rezydentami, lub podczas odwiedzin w tym państwie członkowskim przysługiwał dostęp do warunków i udogodnień związanych z parkowaniem zarezerwowanych dla osób z niepełnosprawnościami na takich samych zasadach jak te przewidziane w tym państwie członkowskim dla posiadaczy wydanych w tym państwie członkowskim kart parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami.***
- 2. O ile nie określono inaczej w niniejszej dyrektywie lub w innym prawie Unii, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zapewnienia, aby w przypadku gdy warunki i udogodnienia związane z parkowaniem, o których mowa w ust. 1, obejmują korzystne warunki dla osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym asystentów osobistych, te korzystne warunki przysługiwały na równych zasadach osobom towarzyszącym lub pomagającym posiadaczom europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentom osobistym.***

Rozdział II

Europejska karta osoby z niepełnosprawnością i europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami

Artykuł 7

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością

1. Każde państwo członkowskie wprowadza **fizyczną wersję** europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością zgodną ze wspólnym standardowym **i dostępnym** formatem określonym w załączniku I. Państwa członkowskie umieszczają w fizycznej wersji karty **kod QR i inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania, jak określono w aktach delegowanych**, o których mowa w **ust. 7 akapit pierwszy niniejszego** artykułu, **w rozsądnym terminie po ich przyjęciu i nie później niż... [42 miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]**.
2. Europejskie karty osoby z niepełnosprawnością wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.

3. Właściwe organy **lub jednostki** w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub anulują europejską kartę osoby z niepełnosprawnością zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, integralność, autentyczność i poufność danych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora zdefiniowanego w art. 4 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2016/679 uznaje się właściwy organ **lub jednostkę** odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, i to na nich spoczywa odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z naruszeniem obowiązków dotyczących danych osobowych.
4. Europejską kartę osoby z niepełnosprawnością wydaje lub odnawia państwo członkowskie miejsca zamieszkania na wniosek osoby z niepełnosprawnościami **lub osoby upoważnionej – zgodnie z prawem krajowym. Osoby z niepełnosprawnościami są informowane o możliwości ubiegania się o europejską kartę osoby z niepełnosprawnością, jeżeli nie została ona wydana automatycznie.** Jest ona wydawana lub odnawiana **nieodpłatnie beneficjentowi w tym samym okresie, który ma zastosowanie do** wydawania orzeczeń o niepełnosprawności, kart osoby z niepełnosprawnością lub innych oficjalnych dokumentów **lub do procedury** uznawania statusu osoby z niepełnosprawnością **lub uprawnienia do określonych usług z uwagi na niepełnosprawność. Państwa członkowskie mogą zdecydować o pobieraniu opłaty z tytułu kosztów związanych z ponownym wydaniem europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością w przypadku utraty lub zniszczenia karty. W przypadku pobierania takiej opłaty państwa członkowskie zapewniają, aby opłata ta nie przekraczała odnośnych kosztów administracyjnych ani nie zniechęcała osób z niepełnosprawnościami do występowania o ponowne wydanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością.**

5. Europejską kartę osoby z niepełnosprawnością wydaje się w wersji fizycznej i uzupełnia się ją *dostępna* wersją cyfrową *w rozsądnym terminie po określeniu przez Komisję specyfikacji technicznych*, o których mowa w *art. 9 ust. 2*, i *nie później niż dnia... [42 miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]*. Osobom z niepełnosprawnościami zapewnia się możliwość *wystąpienia o kartę w wersji fizycznej, cyfrowej lub też w obu wersjach. Cyfrowa wersja europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością nie zawiera większej ilości danych osobowych niż wersja fizyczna zgodnie z załącznikiem I. Dane osobowe zawarte w tej wersji cyfrowej są szyfrowane i wprowadza się techniczne środki ostrożności, aby zapewnić odczyt nośnika danych wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.*
6. Ważność europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością *określa wydające państwo członkowskie. Państwa członkowskie zapewniają, aby europejska karta osoby z niepełnosprawnością miała jak najdłuższą ważność, uwzględniając, w stosownych przypadkach, okres ważności* orzeczenia o niepełnosprawności, karty osoby z niepełnosprawnością lub innego oficjalnego dokumentu *lub okres trwania procedury* uznających status osoby z niepełnosprawnością *lub uprawnienie do określonych usług wydane* przez właściwy organ *lub jednostkę* w państwie członkowskim miejsca *zamieszkania osoby z niepełnosprawnością.*

7. ***Do dnia... [12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 14 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy o:***
- a) ***określenie kodu QR oraz, w stosownych przypadkach, innych najnowocześniejszych elementów cyfrowych, które wykorzystują środki elektroniczne na potrzeby fizycznej wersji europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania; oraz***
 - b) ***określenie elementów cyfrowych zapewniających bezpieczeństwo fizycznej wersji europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, w tym odpowiednich środków bezpieczeństwa w odniesieniu do danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, a także kwestii interoperacyjności, takich jak wspólne unijne aplikacje do odczytu danych zawartych w elementach cyfrowych fizycznych wersji karty, w których wykorzystuje się środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania.***
8. ***Komisja jest uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 14 aktów delegowanych w celu zmiany niniejszej dyrektywy poprzez modyfikację pól danych w standardowym formacie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością określonym w załączniku I, w przypadku gdy taka modyfikacja jest niezbędna, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, ■ zapobiegać fałszerstwom i oszustwom lub by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego użycia oraz zapewnić interoperacyjność. W tych aktach delegowanych zapewnia się państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich modyfikacji.***

Artykuł 8

Format, wzajemne uznawanie, wydawanie i ważność europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami

1. Każde państwo członkowskie wprowadza **fizyczną wersję** europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami zgodną ze wspólnym standardowym **i dostępnym** formatem określonym w załączniku II. Państwa członkowskie umieszczają w fizycznej wersji karty **kod QR i inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania określone w aktach delegowanych, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, w rozsądnym terminie po ich przyjęciu i nie później niż... [42 miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]**.
2. Europejskie karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane przez państwa członkowskie są wzajemnie uznawane we wszystkich państwach członkowskich.

3. Właściwe organy **lub jednostki** w państwach członkowskich wydają, odnawiają lub anulują europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie ze swoimi przepisami, procedurami i praktykami krajowymi. Bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2016/679 państwa członkowskie zapewniają bezpieczeństwo, autentyczność i poufność danych osobowych zbieranych i przechowywanych do celów niniejszej dyrektywy. Za administratora, o którym mowa w art. 4 pkt 7 rozporządzenia (UE) 2016/679, uznaje się właściwy organ **lub jednostkę** odpowiedzialne za wydanie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, i to na nich spoczywa odpowiedzialność za przetwarzanie danych osobowych. Współpraca z zewnętrznymi usługodawcami nie wyklucza odpowiedzialności państwa członkowskiego, która może wynikać z prawa Unii lub prawa krajowego w związku z naruszeniem obowiązków dotyczących danych osobowych.
4. Europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami wydaje lub odnawia państwo członkowskie zamieszkania na wniosek osoby z niepełnosprawnościami **lub osoby upoważnionej – zgodnie z prawem krajowym**. Jest ona wydawana lub odnawiana w rozsądnym terminie od daty złożenia wniosku, który to termin nie przekracza **90 dni, chyba że wymagane oceny są w toku. Państwa członkowskie mogą wydawać i odnawiać europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami bezpłatnie lub pobierać opłatę z tytułu kosztów związanych z jej wydaniem i odnowieniem. W przypadku pobierania takiej opłaty państwa członkowskie zapewniają, aby opłata ta nie przekraczała odnośnych kosztów administracyjnych ani nie uniemożliwiała osobom z niepełnosprawnościami ubiegania się o europejską kartę parkingową dla osób z niepełnosprawnościami ani nie zniechęcała ich do występowania o tę kartę.**

5. Państwa członkowskie wdrażają niezbędne środki w celu zapewnienia, aby europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami zastąpiła – **na wniosek beneficjenta o jej wydanie i w każdym razie nie później niż w terminie ... [pięć lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy]** – wszystkie istniejące karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z zaleceniem 98/376/WE na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym. **Do tego dnia państwa członkowskie mogą zezwolić, by karty parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami wydane zgodnie z zaleceniem 98/376/WE przed... [42 miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] miały na ich terytorium taki sam skutek jak europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami.**
6. Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami jest wydawana lub odnawiana jako karta fizyczna. **Państwa członkowskie mogą zdecydować, że po ustanowieniu przez Komisję specyfikacji technicznych, o których mowa w art. 9 ust. 2, wersja fizyczna karty zostanie uzupełniona wersją cyfrową. W państwach członkowskich, w których fizyczną wersję karty uzupełnia się wersją cyfrową, osoby z niepełnosprawnościami mogą wystąpić o kartę w wersji fizycznej oraz, jeżeli sobie tego życzą, zarówno w wersji cyfrowej, jak i fizycznej. Cyfrowa wersja nie zawiera większej ilości danych osobowych niż wersja fizyczna europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z załącznikiem II. Dane osobowe zawarte w tej wersji cyfrowej są szyfrowane i wprowadza się techniczne środki ostrożności, aby zapewnić odczyt nośnika danych wyłącznie przez upoważnionych użytkowników.**

7. ***Do dnia... [12 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przyjmuje akty delegowane zgodnie z art. 14 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy o:***
- a) ***określenie kodu QR oraz, w stosownych przypadkach, innych najnowocześniejszych elementów cyfrowych, które wykorzystują środki elektroniczne, na potrzeby fizycznej wersji europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w celu zapobiegania oszustwom i ich zwalczania; oraz***
 - b) ***ustanowienie wspólnych specyfikacji technicznych zapewniających bezpieczeństwo fizycznej wersji europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym odpowiednich środków bezpieczeństwa w odniesieniu do danych osobowych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/679, a także kwestii interoperacyjności, takich jak wspólne unijne aplikacje do odczytu danych zawartych w cyfrowych elementach kart fizycznych, w których wykorzystuje się środki elektroniczne do zapobiegania oszustwom i ich zwalczania.***
8. ***Komisja jest także uprawniona do przyjmowania zgodnie z art. 14 aktów delegowanych w celu zmiany niniejszej dyrektywy poprzez modyfikację pól danych w standardowym formacie europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami określonym w załączniku II, w przypadku gdy takie modyfikacje są niezbędne, aby dostosować ten format do rozwoju technicznego, zapobiegać fałszerstwom i oszustwom lub by rozwiązać kwestię nadużyć lub niewłaściwego wykorzystania oraz zapewnić interoperacyjność. W tych aktach delegowanych zapewnia się państwom członkowskim wystarczająco dużo czasu na wprowadzenie takich modyfikacji.***

Rozdział III

Postanowienia wspólne

Artykuł 9

Wersje cyfrowe i wspólne specyfikacje techniczne

I

- 1. *Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu określenia dostępnych wersji cyfrowych europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, z polami danych określonymi odpowiednio w załącznikach I i II, oraz w celu zapewnienia interoperacyjności.***
- 2. *Komisja przyjmuje akty wykonawcze ustanawiające wspólne specyfikacje techniczne cyfrowego nośnika danych w odniesieniu do takich kwestii jak weryfikacja ważności europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami i ich numeru seryjnego lub numeru dossier, kontrola ich autentyczności, zapobieganie fałszerstwom i oszustwom, odczyt kart między państwami członkowskimi oraz w odniesieniu do korzystania z kart za pośrednictwem portfela tożsamości cyfrowej na szczeblu unijnym.***

3. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1 i 2, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 15 ust. 2.
4. ***Przed przyjęciem aktu wykonawczego Komisja konsultuje się z osobami z niepełnosprawnościami i organizacjami reprezentującymi te osoby, a także z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa²³.***

Artykuł 10

Nadzór i zgodność

1. Państwa członkowskie, ***przy wsparciu Komisji***, podejmują niezbędne działania w celu ***zapobiegania*** ryzyku fałszerstwa lub oszustwa i aktywnie zwalczają przypadki nieuczciwego ***wydawania***, nieuczciwego użycia i fałszowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

²³ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

2. ***W przypadku gdy państwo członkowskie napotka na swoim terytorium poważne lub systematyczne przypadki nadużyć w odniesieniu do europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami*** wydanych przez inne państwo członkowskie, ***informuje o tym wydające państwo członkowskie***. Wydające państwo członkowskie zapewnia odpowiednie działania następcze zgodnie z przepisami lub praktykami krajowymi. ***Państwa członkowskie wymieniają informacje dotyczące nadużyć w odniesieniu do tych kart.***
3. Państwa członkowskie przeprowadzają ***w stosownych przypadkach*** kontrole zgodności z obowiązkami wynikającymi z europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz odpowiednich praw osób z niepełnosprawnościami posiadających te karty, ***w tym w odniesieniu do zwierząt asystujących*** oraz osób towarzyszących lub pomagających osobom z niepełnosprawnościami, w tym ich asystentów osobistych.

Artykuł 11

Dostępność informacji i podnoszenie świadomości

1. ***Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej warunki, przepisy, praktyki i procedury dotyczące wydawania, odnawiania i anulowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami w dostępnych formatach, w tym w formatach cyfrowych i łatwych do odczytania, oraz na wniosek osób z niepełnosprawnościami w formatach wspomagających.***

2. *Państwa członkowskie wdrażają odpowiednie środki w celu podnoszenia świadomości społeczeństwa i informowania osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji reprezentujących te osoby, również w dostępny sposób, o istnieniu i warunkach uzyskania, używania lub odnawiania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Komisja podejmuje europejską kampanię informacyjną we współpracy z państwami członkowskimi oraz stale promuje podnoszenie świadomości i rozpowszechnianie informacji na temat wdrażania niniejszej dyrektywy.*
3. *Państwa członkowskie podejmują środki w celu podnoszenia świadomości organów publicznych i podmiotów prywatnych na temat istnienia i stosowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami oraz zachęcają takie organy i podmioty do dobrowolnego oferowania osobom z niepełnosprawnościami specjalnych warunków lub preferencyjnego traktowania oraz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem w jak najszerszym zakresie usług, innych działań i udogodnień.*
4. *Informacje, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, udostępnia się bezpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882, w tym za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych organów publicznych lub za pomocą innych odpowiednich środków.*

Artykuł 12

Właściwe organy, jednostki oraz punkty kontaktowe

- 1. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden właściwy organ właściwą jednostkę odpowiedzialne za wydawanie, odnawianie i anulowanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością oraz europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.*
- 2. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden krajowy punkt kontaktowy, aby ułatwić dialog między państwami członkowskimi a Komisją dotyczący odpowiedniej transpozycji i wdrożenia niniejszej dyrektywy. W terminie... [sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy] państwa członkowskie informują Komisję o swoich krajowych punktach kontaktowych.*

Artykuł 13

Organizacje reprezentujące osoby z niepełnosprawnościami

Państwa członkowskie zapewniają aktywne konsultacje z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami i ich zaangażowanie w opracowywanie, wdrażanie i ocenę europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami.

Rozdział IV

Uprawnienia delegowane i wykonawcze

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 7 ust. 7 i 8 i art. 8 ust. 7 i 8, powierza się Komisji na okres **pięciu lat od dnia ...** [data wejścia w życie niniejszej dyrektywy]. **Przekazanie uprawnień jest automatycznie przedłużane na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.**
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 7 ust. 7 i 8 i art. 8 ust. 7 i 8, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z **osobami z niepełnosprawnościami i z organizacjami reprezentującymi te osoby, a także** z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 7 ust. 7 lub 8 lub art. 8 ust. 7 lub 8 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyrażą sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformują Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Rozdział V

Przepisy końcowe

Artykuł 16

Egzekwowanie przepisów i środki odwoławcze

1. Państwa członkowskie zapewniają istnienie odpowiednich i skutecznych środków zapewniających przestrzeganie niniejszej dyrektywy **i egzekwowanie jej przepisów**.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, obejmują:
 - a) ***przepisy, na podstawie których zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową osoby z niepełnosprawnościami lub wyznaczeni przez nie przedstawiciele działający w ich imieniu i za ich zgodą lub za zgodą ich opiekuna prawnego mogą odwołać się od decyzji właściwych organów lub jednostek w sprawie wydania, odnowienia lub anulowania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością lub europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami;***
 - b) przepisy, na podstawie których osoby z niepełnosprawnościami mogą wszcząć postępowanie na mocy prawa krajowego przed sądem lub właściwym organem administracyjnym w przypadku ***nieprzestrzegania lub naruszenia obowiązków lub*** praw ustanowionych w niniejszej dyrektywie i **█** w przepisach krajowych wdrażających niniejszą dyrektywę;

c) przepisy, na podstawie których ***co najmniej jeden z następujących organów, jak określono w prawie krajowym***, może wszcząć postępowanie zgodnie z prawem i procedurami krajowymi przed sądem lub właściwymi organami administracyjnymi, ***chroniąc prawa*** osób z niepełnosprawnościami, w imieniu tych osób lub w celu ich wsparcia, za ich zgodą, w ramach dowolnego postępowania sądowego lub administracyjnego przewidzianego w celu egzekwowania obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie:

a) ***organy publiczne;***

b) ***prywatne stowarzyszenia, organizacje lub inne podmioty prawne, które mają prawnie uzasadniony interes w zapewnieniu przestrzegania niniejszej dyrektywy, takie jak organizacje reprezentujące osoby z niepełnosprawnościami.***

Artykuł 17

Nieprzestrzeganie przepisów i kary

1. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące ***odpowiednich środków, takich jak kary, zgodnie z prawem krajowym i praktyką krajową***, mających zastosowanie w odniesieniu do ***organów lub jednostek publicznych lub podmiotów prywatnych w przypadku nieprzestrzegania lub naruszeń*** przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonania.

2. Przewidziane **środki** muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające i muszą im towarzyszyć skuteczne działania naprawcze.

Artykuł 18

Dostęp do informacji

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy publiczne podawały do wiadomości publicznej informacje na temat warunków specjalnych lub **preferencyjnego traktowania lub warunków i udogodnień związanych z parkowaniem, które oferują osobom z niepełnosprawnościami** zgodnie z art. 5 i 6, w tym za pośrednictwem swoich stron internetowych, jeżeli są one dostępne, lub za pomocą innych odpowiednich środków.

Każde państwo członkowskie ustanawia krajową stronę internetową zawierającą ogólne informacje na temat celu i wykorzystania europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym, w stosownych przypadkach, odniesienia do właściwych organów lub jednostek odpowiedzialnych za wydawanie, odnawianie i anulowanie tych kart. Strona ta zawiera również ogólne dostępne informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oferowanego przez organy publiczne osobom z niepełnosprawnościami oraz przekierowuje użytkowników do konkretnych stron internetowych właściwych organów publicznych z bardziej szczegółowymi informacjami. Strony te mogą również zawierać takie informacje od podmiotów prywatnych na szczeblu krajowym.

2. ***Państwa członkowskie zachęcają również, aby podmioty prywatne podawały do wiadomości publicznej w dostępnych formatach informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania oraz warunków i udogodnień związanych z parkowaniem oferowanych zgodnie z art. 5 i 6.***

■

3. Informacje, o których mowa w ***ust. 1 i 2*** niniejszego artykułu, udostępnia się nieodpłatnie w jasny, wyczerpujący, przyjazny dla użytkownika i łatwo dostępny sposób ■ za pośrednictwem oficjalnych stron internetowych podmiotów prywatnych lub organów publicznych, o ile takie strony są dostępne, lub za pomocą innych odpowiednich środków, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I ***do*** dyrektywy (UE) 2019/882.
4. ***Zgodnie z odpowiednim prawem Unii, w stosownych przypadkach, podmioty świadczące transgraniczne usługi transportu pasażerskiego zapewniają, by pasażerom posiadającym europejską kartę osoby z niepełnosprawnością oferowano lub udostępniano jasne informacje na temat warunków specjalnych lub preferencyjnego traktowania mających zastosowanie na różnych etapach podróży.***

Artykuł 19

Unijna strona internetowa

- 1. Do dnia... [48 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja ustanawia specjalną unijną stronę internetową poświęconą europejskiej karcie osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karcie parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami. Ta unijna strona internetowa zawiera link do krajowych stron internetowych, o których mowa w art. 18.*
- 2. Unijna strona internetowa jest dostępna we wszystkich językach urzędowych Unii, w międzynarodowym języku migowym i w krajowych językach migowych państw członkowskich, a także w przystępnych i łatwych do odczytania formatach, zgodnie z odpowiednimi wymogami dostępności usług określonymi w załączniku I do dyrektywy (UE) 2019/882. Informacje na unijnej stronie internetowej są łatwo zrozumiałe i nie przekraczają pod względem trudności poziomu poziom B1 (średnio zaawansowany) europejskiego systemu opisu kształcenia językowego Rady Europy.*

Artykuł 20

Sprawozdawczość i przegląd

1. Do dnia ... [78 miesięcy **od** daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy], a następnie co **cztery** lata Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie ze stosowania niniejszej dyrektywy.
2. W sprawozdaniu, **o którym mowa w ust. 1**, uwzględnia się między innymi w świetle rozwoju społecznego, gospodarczego, **technologicznego i innych istotnych** zmian stosowanie europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością i europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami, **w szczególności wpływ wszelkich opłat, stopień, w jakim wdrożenie niniejszej dyrektywy osiągnęło jej cele, oraz jej interakcje z innymi odpowiednimi aktami prawnymi Unii**, aby ocenić konieczność zmiany niniejszej dyrektywy.

Sprawozdanie to zawiera również analizę konkretnych niekorzystnych sytuacji wynikających z dyskryminacji krzyżowej, rozumianej jako dyskryminacja ze względu na połączenie niepełnosprawności i wszelkich innych względów chronionych na mocy dyrektyw Rady 79/7/EWG²⁴, 2000/43/WE²⁵, 2000/78/WE²⁶ lub 2004/113/WE²⁷, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i dziewcząt z niepełnosprawnościami.

3. *Do dnia... [54 miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] Komisja przeprowadza ocenę wszelkich pozostałych luk dotyczących swobodnego przemieszczania się osób z niepełnosprawnościami. Komisja należyście uwzględnia wynik tej oceny przy podejmowaniu decyzji, czy konieczne są dalsze działania na szczeblu Unii w celu zaradzenia takim lukom.*
4. Państwa członkowskie przekazują Komisji na jej wniosek i w należyтым terminie informacje niezbędne jej do sporządzenia sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

²⁴ Dyrektywa Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 6 z 10.1.1979, s. 24).

²⁵ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22).

²⁶ Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16).

²⁷ Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług (Dz.U. L 373 z 21.12.2004, s. 37).

5. *W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się opinie osób z niepełnosprawnościami, ■ odpowiednich organizacji pozarządowych, w szczególności organizacji reprezentujących osoby z niepełnosprawnościami, oraz zainteresowanych podmiotów gospodarczych.*

■

Artykuł 21

Transpozycja

1. Do dnia... [30 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy] państwa członkowskie przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych środków.
Państwa członkowskie stosują te środki od dnia... [42 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy].
2. Środki przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Sposób dokonywania takiego odniesienia określany jest przez państwa członkowskie.

Artykuł 22

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w ***Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej***.

Artykuł 23

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w...

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący / Przewodnicząca

W imieniu Rady

Przewodniczący / Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK I

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

AWERS KARTY: napis „European Disability Card” [europejska karta osoby z niepełnosprawnością] w języku angielskim *oraz w języku lub językach wydającego państwa członkowskiego.*

REWERS KARTY: informacje, o których decyduje wydające państwo członkowskie w języku lub językach tego państwa członkowskiego.

BE European Disability Card
[national language]

A

[national language]/Name

[national language]/Surname

[national language]/Date of birth

[national language]/Card serial number

[national language]/Date of issuance

[national language]/Expiry date

1. Wielkość europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością jest zgodna z **formatem ID-1 ustanowionym normą ISO/IEC 7810**.

2. Na karcie znajdują się:

- zdjęcie posiadacza karty;
- nazwisko i imię posiadacza karty;
- data urodzenia posiadacza karty;
- numer seryjny karty **lub numer dossier**.

3. Karta ma kolor jasnoniebieski i ciemnoniebieski, zgodnie z ilustracją w niniejszym załączniku, i stosuje się do niej następujące odniesienia:

- ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
- jasnoniebieski: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 0, 110, 183.

4. Na karcie znajduje się jej **data wydania i** data ważności.
5. Na karcie znajduje się kod państwa w niebieskim kółku.
6. Litery zapisane są czcionką ARIAL Regular **lub, jeżeli nie jest to możliwe, inną czcionką bezszeryfową. Należy zapewnić wystarczający kontrast między kolorem głównym i kolorem tła.**
7. Słowa „European Disability Card” zapisane są czcionką Arial i alfabetem Braille’a z zastosowaniem parametrów standardu Marburg.
8. Opcjonalnie można dodać literę „A” (+ znak w alfabecie Braille’a), w przypadku gdy karta ta uprawnia osobę z niepełnosprawnościami do towarzystwa co najmniej jednego asystenta osobistego **lub innych osób towarzyszących lub asystujących uznanych zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową, lub zwierzęcia asystującego. Literę „A” można również dodać w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami o zwiększonej potrzebie wsparcia, zgodnie z prawem krajowym lub praktyką krajową.**
9. **Kod QR i ewentualne inne** elementy **cyfrowe** wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu oszustwom zostaną dodane po przyjęciu **aktu delegowanego**, o którym mowa w art. 7 ust. 7.

Elementy cyfrowe w fizycznej wersji karty mogą zawierać większą ilość danych osobowych niż dane przewidziane w wersji fizycznej zgodnie z niniejszym załącznikiem. Dostęp do tych danych mają jednak wyłącznie organy publiczne wydającego państwa członkowskiego i wyłącznie upoważnieni użytkownicy. Przetwarzanie takich danych osobowych jest zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

10. *Wpisów dokonuje się w języku angielskim oraz w języku lub językach wydającego państwa członkowskiego. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, czyni to bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. W przypadku gdy państwo członkowskie dokonuje wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza wersję karty z wykorzystaniem alfabetu łacińskiego.*

ZALĄCZNIK II

FORMAT EUROPEJSKIEJ KARTY PARKINGOWEJ DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

AWERS KARTY

**EUROPEAN PARKING
CARD FOR PERSONS
WITH DISABILITIES**

[NATIONAL LANGUAGE]

[national language]/Date of issuance:

[national language]/Expiry date:

[national language]/Card serial number:

[national language]/ Issuing authority/organisation:

[national language]/Vehicle plate number (optional):

BE

REWERS KARTY

<p>[national language]/Surname:</p> <p>[national language]/Forename:</p> <p>[national language]/Date of birth:</p>	<p>This card entitles the holder to local parking conditions and facilities available in the Member State concerned.</p> <p>[national language]</p> <p>When in use, the card is to be displayed at the front of the vehicle in such a way that the front of the card is clearly visible for checking purposes.</p> <p>[national language]</p>
--	---

1. Wymiary europejskiej karty parkingowej dla osób z niepełnosprawnościami są następujące:
 - wysokość: 106 mm
 - szerokość: 148 mm.
2. Karta ma kolor ciemnoniebieski i żółty, jak wskazano na ilustracjach w niniejszym załączniku, i stosuje się do niej następujące odniesienia:
 - ciemnoniebieski: CMYK 100, 90, 10, 0
RGB 0, 68, 148
 - żółty: CMYK 94, 63, 7, 1
RGB 255, 237, 0.

3. Europejska karta parkingowa dla osób z niepełnosprawnościami jest podzielona w pionie na dwie części na awersie i na rewersie.
- a) Po lewej stronie na awersie karty znajdują się:
- ciemnoniebieski symbol osoby korzystającej z wózka na żółtym tle;
 - **data wydania i** data ważności karty;
 - numer seryjny karty;
 - nazwa **█** organu wydającego lub organizacji wydającej;
 - **jeśli** karta jest powiązana z pojazdem i jeśli wymaga tego państwo członkowskie, numer tablicy rejestracyjnej; **w przypadku państw członkowskich, które nie wymagają podania numeru tablicy rejestracyjnej, karta nie zawiera tego pola danych.**
- b) Po prawej stronie na awersie karty znajdują się:
- wielkimi literami napis „European Disability Card” [europejska karta osoby z niepełnosprawnością] w **języku angielskim oraz w** językach **narodowych** wydającego państwa członkowskiego **oraz alfabetem Braille’a z zastosowaniem parametrów standardu Marburg;**

- jako tło indywidualny kod wydającego państwa członkowskiego znajdujący się w okręgu z gwiazd symbolizującym Unię;
- ***kod QR i ewentualne inne elementy cyfrowe wykorzystujące środki elektroniczne służące zapobieganiu oszustwom dodane po przyjęciu aktu delegowanego, o którym mowa w art. 8 ust. 7.***

Elementy cyfrowe w fizycznej wersji karty mogą zawierać większą ilość danych osobowych niż dane przewidziane w wersji fizycznej zgodnie z niniejszym załącznikiem. Dostęp do tych danych mają jednak wyłącznie organy publiczne wydającego państwa członkowskiego i wyłącznie upoważnieni użytkownicy. Przetwarzanie takich danych osobowych jest zgodne z rozporządzeniem (UE) 2016/679.

- c) Po lewej stronie na rewersie karty znajdują się:
- nazwisko i imię posiadacza karty;
 -
 - data urodzenia posiadacza karty.

d) Po prawej stronie na rewersie karty, **w języku angielskim oraz w języku narodowym lub językach narodowych wydającego państwa członkowskiego**, znajduje się:

- napis: „Posiadacz tej karty może korzystać z lokalnych warunków i udogodnień parkingowych zastrzeżonych w danym państwie UE dla osób z niepełnosprawnościami.”;
- napis: „Podczas użytkowania kartę należy umieścić z przodu pojazdu w taki sposób, aby w razie kontroli jej przednia strona była dobrze widoczna”.

4. **Wpisy** umieszcza się **w języku angielskim oraz w języku lub językach wydającego państwa członkowskiego**. Jeżeli państwo członkowskie zamierza dokonywać wpisów w języku innym niż następujące języki: angielski, bułgarski, chorwacki, czeski, duński, estoński, fiński, francuski, grecki, hiszpański, irlandzki, litewski, łotewski, maltański, niderlandzki, niemiecki, polski, portugalski, rumuński, słowacki, słoweński, szwedzki, węgierski lub włoski, czyni to bez uszczerbku dla innych przepisów niniejszego załącznika. W przypadku gdy państwo członkowskie dokonuje wpisów w języku bułgarskim lub greckim, sporządza wersję karty z wykorzystaniem **alfabetu łacińskiego**.

Or. en